

Ontkokering

- Zeg ..
- Mm.
- Wat ik mij de laatste tijd ook wel eens afvraag: waarom is iedereen toch zo tegen verkokering?
- Vraag je nu niet ontzettend naar de bekende weg? Verkokering is een verzamelwoord voor allemaal langs elkaar heen werkende overheidsdepartementen en ambtelijke diensten. De een geeft een vergunning af voor de verbouwing van je huis, omdat de brandveiligheid in orde is. De ander weigert een vergunning omdat jouw uitbouw het historische stadsbeeld verstoort. Hopen inspecteurs komen op bezoek als je ergens een horeca-gelegenheid wilt beginnen en allemaal kijken ze naar weer andere dingen. En voor onze kwetsbare medeburgers is verkokering helemaal een hel. Als het een beetje tegenzit hebben die te maken met de sociale dienst, de wijkagent, de woningbouwcorporatie, de curator die hun schulden saneert en met het bureau jeugdzorg dat zich ontfermt over hun kinderen. Moet ik doorgaan of zijn dit genoeg voorbeelden?
- Nee, nee, ik heb het plaatje wel voor ogen. Ik dacht alleen, wat is dan het alternatief? Hoe ziet een ontokerde overheid er uit?
- Tja. Dan moet je waarschijnlijk denken aan creatieve, meelevende ambtenaren die met burgers om de tafel gaan zitten, het hele verhaal van hun leven inclusief alle problemen aanhoren en die vervolgens een oplossing op maat bedenken.
- Zoiets als de toekomstige sociale dienst in Enschede dus. Heb je dat gelezen? Als de VVD in Enschede zijn zin krijgt gaat de sociale dienst daar fungeren als relatiebemiddelingsbureau. Komt een bijstandsmoeder aan het loket om na te denken over een passende baan. Zegt de ambtenaar: “Dat wordt heel moeilijk mevrouw, u bent er twaalf jaar uit geweest en wij kampen in Enschede met een hoge werkloosheid. Maar daar staat tegenover – als u mij toestaat – dat ik vind dat u er heel leuk uitziet. Helemaal geen afgesloofde huismoeder, maar een aantrekkelijke jeugdige vrouw.” Zegt zij nog: “Ja, ik heb me opgetut omdat ik dacht dat u mij uit solliciteren zou gaan sturen.” Maar dat blijkt hij helemaal niet te zijn waar hij op uit is. Hij wil haar slijten aan een leuke man. Als ze er goed uitziet koppelt hij haar aan een betrouwbare potentiële kostwinner, en als ze maar matig aantrekkelijk is aan een uitkeringsgerechtigde. Eén bijstandskering voor een samenwonend stel is immers altijd nog weer lager dan twee bijstandsuitkeringen voor twee alleenstaanden.
- Draaf je nou niet een beetje door?
- Ik draaf niet door. Ik verzin dit toch niet? Lees de NRC, 12 oktober. “Het aangaan van een relatie is volgens de VVD een effectief middel om het beroep op de bijstand te verminderen. Het sorteert in ieder geval meer effect dan het volgen van reïntegratietrajecten.” De VVD afdeling vindt haar plan onorthodox, maar wel nodig, want anders is de gemeente over drie jaar failliet. Dit is een serieus voorstel, met enige tamtam in de media gepresenteerd, en volgens mij is het een perfect voorbeeld van ontokokering. Weg met die schotten, ik hoor er de campagne op het gemeentehuis bij wijze van spreken al bij. Zie zo’n uitkeringsgerechtigde bij de sociale dienst nou eens niet alleen maar als kostenpost, maar bekijk haar eens als de charmante partner die ze ook zou kunnen zijn.
- Alle goede ideeën slaan om in hun tegendeel als je ze tot in het extreme doorvoert. Een bizar voorbeeld doet toch niet meteen af aan ontokokering als ideaal?
- Ik vind het ideaal ook dubieus. Volgens mij leidt het ertoe dat vakspecialisten zullen worden afgedaan als vakidioten en dat op allerlei posten die ertoe doen manager-

achtige figuren worden benoemd, die nergens in het bijzonder wat van af weten, maar die zich overal in kunnen inleven en beschikken over allerlei politiek-correcte attitudes en multi-inzetbare vaardigheden.

- Het is een werkgelegenheidsproject voor de studiehuisgeneratie zou jij zeggen.
- Juist. En in de politiek kleven daar nog meer gevaren aan. Daar dreigt niet alleen de terreur van de onkunde, het gaat bij de overheid ook om machtsconcentratie.
- Machtsconcentratie?
- Ja. Als ambtelijke diensten of overheidsinstanties zich bemoeien met een klein deel van mijn leven (mijn dakkapel, mijn uitkering, mijn horeca-vergunning, of mijn reïntegratie op de arbeidsmarkt), dan kunnen ze mij op dat specifieke punt het leven zuur maken, maar met de hele rest hebben zij niets te maken. Dat vind ik prettig. Ik hoef niet heel de tijd tot op het bot gekend te worden. Bij ontkokerde ambtenaren stel ik mij van die half-wijze psychologen voor die mijn hele doopceel lichten en dan enge, existentiële vragen gaan stellen. Ik vind dat paternalistisch en daar heb ik het niet op.
- Kom, kom.
- Verkoking kun je toch ook zien als een vorm van arbeidsdeling? Daar zijn ze zelfs dol op in het door de politiek zo bewierookte bedrijfsleven. Ik heb nooit gemerkt dat iemand het een probleem vindt dat de fietsenmaker alleen maar fietsen repareert of dat de boekhandel geen warme worsten verkoopt.
- Leve de verkoking dus?
- Zover ga ik nou ook weer niet, maar veel van die retoriek over ontkoking is modieuze onzin. Leve de arbeidsdeling, en leve de spreiding van kennis en macht.